

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова Приймальної комісії
Ректор ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет»

_____ Світлана Омельченко

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для вступників на денну (заочну) форму навчання
ФАКУЛЬТЕТУ ГУМАНІТАРНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ
для здобуття третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю
033 Філософія**

ФАКУЛЬТЕТ ГУМАНІТАРНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ

«РЕКОМЕНДОВАНО»

Вченою радою
факультету гуманітарної
та економічної освіти

Протокол № 7
від « 15 » квітня 2022 р.

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для вступників на денну (заочну) форму навчання
ФАКУЛЬТЕТУ ГУМАНІТАРНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ
для здобуття третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю
033 Філософія

Укладачі програми:

Федь В. А. – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Мозговий Л. І. – доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Бутко Ю. Л. – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Пояснювальна записка

Програма складена колективом фахівців кафедри «Філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін» ДВЗН «Донбаський державний педагогічний університет» з урахуванням вимог щодо обсягу професійних знань, вмінь та навичок претендентів для навчання в аспірантурі зі спеціальності 033 «Філософія».

Мета іспиту — встановити глибину необхідних знань абітурієнта зі спеціальності, рівень його підготовки до самостійної науково-дослідницької роботи.

Під час вступного іспиту претендент має продемонструвати глибокі системні знання із загальної філософії, соціальної філософії та філософії історії. Він має продемонструвати чітке розуміння сучасної наукової картини світу, дефініювати сутність явищ та процесів, які забезпечують науковця методологією правильного застосування загальних та специфічних методів наукових досліджень, закладають підвалини креативного мислення та сприяють формуванню культури наукової діяльності. Претендент має показати чітке розуміння основного предмету філософії історії та соціальної філософії.

Вступний іспит до аспірантури проводиться у формі усної співбесіди за трьома питаннями екзаменаційного білету. Час підготовки – 30 хвилин.

Перелік опорних питань для складання вступного іспиту зі спеціальності**033 «Філософія»**

1. Філософія - теоретична основа світогляду.
2. Структура та основні функції філософії.
3. Обрії герменевтичного дискурсу
4. Поняття сенсу у герменевтичному дискурсі
5. Народження герменевтики у царині класичної філології. Проект універсальної герменевтики Ф. Аста.
6. Фундація основних питань герменевтики в працях Ф. Шлейєрмахера.
7. Герменевтичний проект К. Германна
8. Філософія мови В. фон Гумбольдта і її значення для розвитку герменевтики.
9. Вплив В. Дільтея на формування герменевтичного дискурсу.
10. Герменевтика як історична і загально-гуманітарна методологія.
11. Герменевтика і поетика в творчості В. Дільтея
12. Феноменологія Е. Гуссерля
13. Поняття темпоральності і герменевтика форм свідомості
14. Концепція so-sein А. Майнонга в колі герменевтичних можливостей.
15. Онтопсихологічна складова герменевтики
16. Філософія М. Гайдеггера як феноменологія і як герменевтичний проект.
17. Аналітика Da-sein в його антропологічно-герменевтичному сенсі.
18. Сенс, істина, тимчасовість і формування герменевтичного горизонту.
19. Герменевтика і міфологема суб'єктності.
20. Герменевтичний універсум Г.-Г. Гадамера на тлі розвитку

німецької філософії у другій половині ХХ ст.

21. Герменевтика і філософія мови
22. Онтологічний поворот Г.-Г. Гадамера: онтологія – мова – історія.
23. Герменевтика і її розуміння в горизонті метафори.
24. Критична реконструкція К.-О. Апеля.
25. Рецепція герменевтичних ідей у рамках аналітичної філософії
26. Неопрагматизм Річарда Рорті
27. Філософія Поля Рікера
28. Особливості української філософської парадигми.
29. Г. Сковорода – родоначальник української класичної філософії.
30. Методологічні регулятиви розвитку наукового пізнання.
31. Сучасна методологія пізнання, інструменти дослідження.
32. Буттєвість, свобода і творчість як сутнісні характеристики людини і філософські категорії.
33. Основні підходи до дослідження свідомості, структура свідомості.
34. Антропосоціогенез: сутність.
35. Філософська концепція людини.
36. Наука як соціокультурний феномен. Етика науки. Добросесність наукових досліджень.
37. Суть та провідні ідеї даосизму.
38. Філософія Дао
39. Основні представники даосизму
40. Філософія буддизму
41. Філософія суспільства. Системний підхід до дослідження суспільства.
42. Основні детермінанти соціального розвитку.
43. Культура як об'єкт філософських рефлексій.
44. Відчуження людини в сучасному суспільстві, екзистенціали.
45. Людина в екзистенційній філософії.

46. Суспільство як самоорганізуюча і саморозвиваюча система.
47. Філософська характеристика часу, зміни темпоральності.
48. Філософська характеристика простору, зміни сприйняття просторових обмежень.
49. Поняття світогляду та його структура. Історичні типи світогляду.
50. Місце і роль філософії в системі культури.
51. Філософські аспекти давньоіндійських релігійних вірувань.
52. Феномен соціального: природа, сутність, форми існування.
53. Місце і роль української філософії у світовому просторі.
54. Етнічна та расова структури суспільства.
55. Культура та цивілізація як філософські категорії.
56. Природні, соціальні та духовні засади свідомості, розвитку особистості.
57. Об'єкт та суб'єкт пізнання.
58. Аксиологія освіти та основні парадигми її розвитку. Ідеї неперервної освіти.
59. Національно-освітній ідеал: аксіологічні та етичні засади формування особистості.
60. Поліваріативність світової історії. Проблема спрямованості історії. Суспільний прогрес та його критерії.

Список рекомендованої літератури

1. Про підготовку науково-педагогічних кадрів через аспірантуру і докторантуру у вищих навчальних закладах : рішення М-ва освіти і науки України від 23.05.2002 № 5/4-5. – Режим доступу : www.nau.kiev.ua.

2. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації. Наказ Міністерства освіти і науки № 40 від 12.01.2017

3. Дубініна В.О. Формування герменевтичної парадигми в німецькій філософії XIX-XX ст. моногр. Харків: Видавництво ФОП Панов А.М., 2020, 360с.

4. Волинка, Г.І. Історія філософії в її зв'язку з освітою [підручник для студ. вищ. навч. закладів] / Г.І. Волинка, В.І. Гусєв, Н.Г. Мозгова, І.В. Огородник Ю.О. Федів; [ред. Г.І. Волинка]. – К.: Каравела, 2006. – 480 с.

5. Губерський, Л.В. Філософія: Історія, суспільство, освіта / Л. В. Губерський, В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. - К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2011. - 575 с.

6. Губерський Л.В. (ред.) Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення). - Навч. посіб. — К.: Знання, 2009. — 621 с. — (Київському національному університету імені Тараса Шевченка 175 років). — ISBN 978-966-346-660-6.

7. Додонов Р.О. Соціально-філософський аналіз процесу формування та функціонування етноментальності: Автореф. дис... докт. філос. наук. - ін-т філософії НАН України ім.Г.С.Сковороди. / О.Р. Додонов. - К., 1999.-49 с.

8. Історія філософії: Підручник / Ярошовець В. І., Бичко І. В., Бугров В. А. та ін.; за ред. В. І. Ярошовця. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2002. – 774 с.

9. Кримський С.Б. Запити філософських смислів. – К.: Парапан, 2003. – 240 с.

10. Личкова В. А. Філософія етнокультури: теоретико-методологічні та естетичні аспекти історії української культури. Київ, 2011. 196 с.

11. Соціальна філософія: Короткий Енциклопедичний Словник. - К.; Харків: ВМП "Рубікон", 1997. - 372 с

12.Федів, Ю.О. Історія української філософії: [навчальний посібник] / Ю.О. Федів, Н.Г. Мозгова. – К.: Україна, 2000. – 512 с.

13.Філософський енциклопедичний словник / Ін-т філософії ім. Г.С. Сковороди НАНУ, Держ. фонд фундаментальних досліджень; Голова ред. колегії В.І. Шинкарук. – К.: Абрис, 2002. – 742 с.

14.Mozgovoy L.I., Butko Yu. Historical-philosophical hermeneutics Innovative scientific researches: European development trends and regional aspect. 3rd ed. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2020. – 272 p. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-38-9>

15.Mozgovoy L., Dubinina V., Butko Yu. (2020) Spiritual Transgression in Western and Eastern Philosophy. Lambert academic publishing. Germany. 210 p.

16.Mozgovoy L., Dubinina V., Butko Yu. (2021). From Hermeticism to Hermeneutic discourse. Development of modern hermeneutic discourse in Germany. Austria: Lambert academic publishing. – 125 p.